

— Πελαΐσιος! "Άλλα είν' τὰ μάτια τοῦ λαγοῦ
κι ἄλλα τῆς κουκουβάγιας!

Τὸ λοιπὸν τ' ἀλλάξαμε στὴν "Ασπρη Πέτρα καὶ
μὲ μευδοφισμένα τὰ πανιά, τοῦ δώκαμε γεμάτα...

"Άμα ἀνοιχτήκαμε κάμποσα μίλια, ποιὸς εἶδε τὸ
Θεό καὶ δὲ φοβήθηκε! Μιὰ ἀγριοφουρτοῦνα! .. ἀπὸ
κεῖνες ποὺ βουλιάζουν καράβια καὶ καράβια...

Τὸ μπαστούνι τῆς τρεχαντῆρας ἔμπαινε δλο μέσα
στὴ θάλασσα. Ὁ φλόκος μας ἔγινε χίλια κομμάτια
καὶ τὰ κατάρτια μας τρίζανε.

"Ο καπετάν Νικολὸς τὰ χρειάστηκε.

— Τήρα μόλις εἶπε: πάμε ν' ἀράξωμε.

"Οχι παίζομε.

Τοῦ δώκαμε ποίμα καὶ σὲ μιὰ ὅρα μπήκαμε στὸ
Γρὴ λιμάνι. Πρὸιν ἀπὸ μᾶς εἶχαν μπῆ μέσα καὶ ὄλ-
λα μπάρκα μεγάλα καὶ μικρά.

"Άμα φουντάραμε ἥταν πιὰ σκοτεινά. Ἐφάγαμε.
Οἱ μεγάλοι τὸ ωζανε δίπλα. Ἐμεῖς οἱ μοῦτσοι κα-
τεβήκαμε στ' ἀμπάρι, ἀνάψαμε τὸ μαγκάλι καὶ καθήσα-
με γιὰ ν' ἀκούσωμε τὶς ίστορίες τοῦ γέρο λοστρό-
μου μας.

Καλὸς ἀνθρωπὸς ὁ καπετάν Κωσταντῆς, παλιὸς
θαλασσινός. Μᾶς ἀγαποῦσε σὰν παιδιά του. Μᾶς ἔ-
λεγε διάφορες ίστορίες, μᾶς μιλοῦσε γιὰ τὶς Γοργό-
νες ποὺ εἶναι οἱ μισὲς ψάρι κι ἀπὸ τὴ μέση κι ἀ-
πάνω γυναικες, μᾶς ἔλεγε τὴν ίστορία τοῦ Κουτεντέ,
ἔνδος παλιοῦ καπετάνιου, ποὺ εἶναι χίλιω χρονῶν καὶ ζῆ
ἀκόμα μᾶς ἔλεγε γιὰ τοὺς ἀραπάδες τῆς Μπαρμπα-
ριᾶς, ποὺ τρῶνε σκύλους καὶ ἔνα σωρό. Μᾶς μάθαι-
νε καὶ διάφορες θαλασσινὲς τέχνες. Πῶς νὰ δένωμε

τὸ σταυρόκομπο, νὰ κάνωμε στουπὶ ἀπὸ κομμάτι σκοινὶ καὶ ἔνα σωρὸ ἄλλα.

Ἐτσι καὶ τώρα, καθήσαμε γύρω στὸ μαγκάλι, βάλαμε στὴν ἀχιλιό^(*) νὰ ψήσωμε πατάτες καὶ ἀκούγαμε τὸ λοστρόμο.

Ο καιρὸς δσο νύκτωνε τόσο φρεσκάριζε. Ο ἄγριας, χτυπώντας τὰ σχοινιά, σφύριζε σὰ φίδι κι ἐπεφτε ἔνα χιονόνερο τσουχτερό. Ποῦ νὰ ξεμυτῆσῃ ἀνθρωπος· ώς κι αὐτὸς ὁ καραβόσκυλος, ὁ Μοῦργος, ήταν λουφασμένος στὴν μπρούβα καὶ δὲν ἔβγαζε ἄχνα.

Ἄξαφνα, ἐκεῖ ποὺ κουβέντιαζε ὁ λοστρόμος, ἀκοῦνε :

— Βρὲ παιδιά, πάρτε, σὰν παλικάρια τὸ φανάρι κι ἀνεβῆτε στὴν κουπαστή^(*) κάμετε σινιάλο, νὰ μὴ πάθωμε καμιὰ ζημιά! Μπαίνει μπάρκο μέσα στὸ λιμάνι καὶ ἔτσι σκοτάδι, ποὺ εἶναι, μπορεῖ νὰ πέσῃ πάνω μας!

Πήραμε τὸ φανάρι, ἀνεβήκαμε πάνω καὶ κάμαμε σινιάλο.

Μιὰ σκούνα ξυλάρμενη^(*) ἔμπαινε στὸ λιμάνι καὶ φουντάρισε δίπλα μας. Στὴν ἀκρη τοῦ λιμανιοῦ, ἀπὸ κεῖ ποὺ ἀκούαμε νὰ χτυπάῃ ἡ καμπάνα, εἶδαμε ἔνα φῶς.

Άμα κατεβήκαμε κάτω ρωτᾶμε τὸ λοστρόμο:

— Ποιὸς σήμανε τὴν καμπάνα

— Ο Καλόγερος τοῦ Κάβου

— Ποιὸς εἶναι πάλι ὁ Καλόγερος τοῦ Κάβου;

— Ἐνας παλιὸς καπετάνιος. Ἄλλη φορά θὰ σᾶς πῶ τὴν ἴστορία του.

(*) ἀχιλιό = ἀναμμένη στάχτη ἀνθρακιά.—κουπαστή = τὸ σκεπασμένο μέρος τῆς βάρκας.—ξυλάρμενη = χωρὶς πανιά.

— "Οχι, καπετάν Κωσταντή, νὰ μᾶς τὴν πῆς ἀπόψε. Ακόμα εἶναι νωρίς.

— Είμαι κουρασμένος ἀπόψε, παιδιά μου ἀλλη φορά...

— "Ελα, λοστρόμο, μὴ μᾶς χαλᾶς τὸ χατῆρι — Καλά ! μὰ θὰ μοῦ βράσετε πρῶτα μιὰ φασκομηλιά.

Ἡ φασκομηλιά σὲ δυὸ λεπτὰ ἦταν ἔτοιμη. Ὁ λοστρόμος γέμισε τὸ τιμπούκι του, ρούφηζε δυὸ τρεῖς φορὲς καπνό, δυὸ τρεῖς φορὲς φασκόμηλο κι ἄρχισε :

— Πᾶνε τώρα πολλὰ χρόνια ! Έσεις δὲν εἶχατε γεννηθῆ ἀκόμα. Εἶχαμε στὸ νησί μας ἐναν καπετάνιο ποὺ ἦταν ξακουσμένος σὲ δλον τὸ λεβάντε γιὰ τὴν ἀξιοσύνη του.

— Είχε κάμει μὲ τὴ «Ναζαρέτ» τοῦ καπετάν Πελαΐσιου. Τὸν ἔλεγαν καπετάν Γιάννη.

— Ἡ μπρατσέρα του ἦταν ἡ πιῶτη τοῦ νησιοῦ στὴ γρηγοράδα καὶ δύσκολα πόδιζε. Ἐκανε ταξίδια δλο στὰ μπογάζια καὶ ποτὲ δὲν τοῦ ἔτυχε τὸ παραμικρό. Είχε ἑνα παιδί, δ καπετάν Γιάννης, καὶ ἡ λαχτάρα του ἦταν νὰ μεγαλώσῃ νὰ τὸ ίδη καπετάνιο. Ἄμα ἔβγαλε τὸ σχολειό τὸ πῆρε μαζί στὰ ταξίδια του καὶ ὑστερα τὸ ἔστειλε στὴ Σύρα νὰ μάθη θεωρία.

— Νὰ μὴ τὰ πολυλογοῦμε, σὲ δυὸ χρόνια, πῆρε δύπλωμα καπετάνιου καὶ ἥρθε στὴν πατρίδα. Ἐκείνη τὴ χρονιά ἥμουν ναύτης, μὲ τὸν καπετάν Γιάννη.

— Γελούσανε καὶ τ' αὐτιά του ἀπὸ τὴ χαρά, ποὺ ὁ γιός του γίνηκε καπετάνιος.

— Τὴν ἡμέρα, ποὺ ξεκινήσαμε, μᾶς ἔλεγε :

— Αύτὸς είναι τὸ τελευταῖο ταξίδι ποὺ κάνω. Ἀπὸ
αὐρα, νὰ ὁ καπετάνιος σας!»

— Κάμαμε τὸ σταυρό μας καὶ σαλπάραμε. Στὸ
πιόνι, τὸ καπετανόπουλο Ὁ καπετάν Γιάννης ἦταν
ἀκουμπισμένος στὸ πισινὸ ξάρτι καὶ μὲ τὰ μάτια του,
βρεγμένα ἀπὸ χαρὰ καὶ περηφάνεια, ἔβλεπε τὸ γῆδ
του, ποὺ κυβερνοῦσε τὴ μπρετσέρα.

— Νὰ μὴ βασκαθῆς! μουρμούριζε, θαρρεῖς πῶς
είναι χρόνια καπετάνιος!

— Ἄμα σαλπάραμε καὶ βγήκαμε ἀπὸ τὸ λιμάνι,
ὁ καπετάν Γιάννης κατέβηκε στὴν κοκιέτα νὰ κοι-
μηθῇ.

— Κάμις καλὰ ἔλεγε στὸ γῆδ του, ἐμένα τώρα πιά
δὲν ιδρώνει τ' αὐτί μου γιὰ τίπτα.

— Ὁ καιρὸς ἦταν συλλογισμένος, μὰ ταξιδιάρικος.
Ἄντε ἄντε, περάσαμε τὸ Γοῦνι ύστερα τὴν Ἀγνοῦ-
σα καὶ κοντοζυγώναμε τὸν κάβο Κουντουρούδια. Ὁ-
σο βράδιας τόσο δυνάμωνε δ καιρός.

— Τὸ καπετανόπουλο δὲν ἔκανε ἄλλη δουλειά, πα-
ρὰ νὰ βλέπῃ τὴ χάρτα, καὶ νὰ μετράη μὲ τὸ κο-
μπάσο καὶ νὰ βλέπῃ τὸν μπούσουλα.

— Ἐμένα, αὐτὰ τὰ πράγματα δὲ μ' ἀρέσαν. Εἶχε
ἄλλαξει καὶ τὴ γλῶσσα του. Τὸ μπούσουλα τὸν ἔλε-
γε «πιηξίδα» τὸ κουμπάσο «διαβήτη» τὸ σοταβέντο τό-
λεγε «ύπηνέμως» καὶ δλο... θεωρία.

— Ο καιρὸς φρεσκάρισε πιὰ γιὰ καλά. Γὰ πανιὰ
μας πήγανε νὰ σχιστοῦν. Ὁ καπετάν Γιάννης δὲ
κιλούσσε δ, τι πῆ δ γίρος του. Τοῦ λέμε:

— Δὲν ποδίζομε, καπετάνιε, θὰ κάμωμε καμιὰ
ζημιὰ!

— Χμ! Τί λέει ό καπετάνιος.

— Νà «άνακόψωμεν»! Είπε τὸ καπετανόπουλο καὶ τὸ βαλανέ πρίμα γιὰ τὸ Γρὴ λιμάνι, καλὴ ὥρα, σὲ σῆμερα.

Είχε πιὰ νυχτώσει καὶ τὰ σύννεφα ἦταν τόσο μαύρα, ποὺ τέτοια σκοτεινιὰ δὲν τὴν εἰδα ποτέ! Τραβούσαμε πρίμα, μὰ ἔβλεπα πὼς ἡ γραμμή μας δὲν εἶναι καλή. Στὴ μπούκα τοῦ λιμανιοῦ εἶναι μιὰ ἔρδα τρία ποδάρια βάθος. Τὰ πλοῖα, ποὺ μπαίνονταν νύχτα στὸ Γρὴ-λιμάνι, πρέπει νᾶχουν τὸ ἀστρο τῆς Τραμουντάνας δίπλα ἀπὸ τὸ πισινὸ ξάρτι, ἀλιῶς πέφτουν πάνω στὴν ἔρδα καὶ τὴν παθαίνουν. Τὸ λοιπόν, ἐκείνη τῇ βραδιά, ἔβλεπα πὼς κατεβαίνομε στὸ λιμάνι μὲ ἄλλη φότα. Τὸ λέω τοῦ καπετάν Γιάννη κι ἐκεῖνος μοῦ ἀπαντᾶ:

— Πιὸ καλὰ ἔρεις ἐσὺ ἀπὸ τὸ γιό μου;

Τὸ λέω τοῦ ίδιου τοῦ γιοῦ του καὶ κεῖνος μοῦ λέει :

— 'Εσένα θ' ἀκούσω ἡ τὸ λιμενοδείχτη; 'Ορίστε, ὁ λιμενοδείχτης λέει, πὼς ἡ ἔρδα εἶναι 50 μέτρα ύπηρνέμως, δεξιὰ τῆς εἰσόδου τοῦ λιμένος.'

— Καλά! . . .

— Πρίμα ἡ μπρατσέρα κατέβαινε μὲ τὰ πανιὰ ἀβέρτα. Θάκοβε τουλάχιστο 10 μέλια τὴν ὥρα. Ἔγὼ ἔβλεπα πὼς πηγαίναμε ίσα πάνω στὴν ἔρδα. Ἐκεὶ ποὺ τὸ συλλογιζόμουν, ἀκούω τίνα κράχ!...

— Ή μπρατσέρα στάθηκε ἀπό τομα. "Όλοι πέσαμε κάτε.

— Τί εἶναι;

— Σία κι ἀράξαμε, λέω στὸν καπετάν Γιάννη.

— Μὰ φυαῦσε τόσος μέρας, ποὺ ίσαμε νὰ πάρωμε τὰ πανιά κάτω μάκοῦμε ἔνα δυνατὸν κρότο.

— Εσπάσε τὸ πριμνὶδ κατάρτι.

— «Οχ» ἀκούεται μιὰ φωνή . . .

— Γυρίζουμε νὰ ίδοῦμε καὶ βλέπομε τὸ καλετανόπουλο νὰ κοίτεται κάτω καὶ νὰ μουγκρίζῃ.

— Καθὼς ἔπεσε τὸ κατάρτι, ἔνας μακαρὰς σιδερένιος τὸν χτύπησε μὲ δρμὴ στὸ κεφάλι καὶ τὸ ἔριξε κάτω.

— Τρέχομε δλοι νὰ τὸ σηκώσωμε.

— Τὰ μάτια του ἦταν γυρισμένα· γύρισε καὶ είδε τὸν πατέρα του, τοῦ γύρεψε συγγνῶμη καὶ ἔκλεισε τὰ μάτια του γιὰ πάντα.

— Βεφύχησε. Ποιὸς νὰ κοιτάξῃ πιὰ μπρατσέρα! . . .

— Ο μέρας βούϊζε σὰ Χάρος καὶ τὰ κύματα χτυποῦσαν ἀλύπητα στὰ πλευρὰ τοῦ καραβιοῦ. Καλάρισε νερὰ καὶ ίσαμε νὰ ξημερώσῃ δὲν ἔμεινε τίποτα.

— Βάλαμε τὸ νεκρὸ μέσα στὴ βάρκα καὶ βγήκαμε ξέω.

— Έπρεπε νὰ βλέπατε τὸν καλετὰν Γιάννη. Έχανε σὰ θηριό. Μούγκριζε καὶ βλαστημοῦσε τὴ θάλασσα.

— Ατιμη θάλασσα, ἔλεγε. "Αργησες νὰ φᾶς κορμά, μὰ ἔφαγες! Έφαγες τὸ κορμὶ τοῦ παιδιοῦ μου. Σ' ἀρέσουν οἱ λεβέντες! Γιατὶ δὲν πῆρες ἐμένα ποὺ σ' ἔχω προσβάλη τόσες φορές; Ποὺ είμαι γέρος, ἀχρηστός στὸν κόσμο; Τώρα τί νὰ κάμω, ποὺ νὰ πάω;

— Υστερα ἔσκυβε κάτω στὸ νεκρὸ κορμὶ τοῦ παιδιοῦ του καὶ τούλεγε:

— Ήθελες νὰ γίνης καπετάνιος; Χμ! καλά είσαι τώρα; Σὲ φάγανε τὰ βιβλία, οἱ θεωρίες. Τώρα πέθανες. Γιατὶ νὰ πεθάνης; Ἐγὼ τώρα θὰ ἔχω πιὰ παιδί; Καὶ ξεφτε πάνω του καὶ φιλοῦσε τὸ ψυχρὸ πρόσωπό του καὶ μοιρολογοῦσε κι ἔκλαιε τόσο ποὺ μᾶς ἐσπάουξε τὴν καρδιά μας.

— Εσκάψαμε ἑνα λάκκο καὶ θάψαμε τὸ ἀμοιρό παιδί.

— Ο καπετάν Γιάννης μᾶς παρακάλεσε νὰ μαζέψωμε ἀπὸ τὴν ἀκρογιαλὶα τὰ μαδέρια τῆς μπρατσέρας του.

— Τὸ κάμαμε. Υστερα μᾶς εἶπε νὰ πᾶμε μέσα στὸ λιμάνι νὰ βροῦμε κανένα μπάρχο νὰ φύγουμε καὶ αὐτὸς θὰ μείνῃ.

— Ποῦ νὰ πάω; μᾶς ἔλεγε. Θὰ μείνω νὰ φυλάω τὸν τάφο τοῦ παιδιοῦ μου.

— Όσο κι ἀν προσπαθήσαμε δὲ μπορέσαμε νὰ τὸν κάμωμε ν' ἀλλάξῃ γνώμη.

— Εφύγαμε.

— Ο καπετάν Γιάννης ἔχτισε μὲ τὰ ξύλα τοῦ καραβίοῦ του ἑνα καλύβι ἐκεῖ μέσα κάθεται ἀπὸ τότε καὶ φυλάει τὸ μνῆμα τοῦ παιδιοῦ του. Ἔγινε καλόγερος. Ἐχει δυὸ σίδερα μεγάλα. Ἄμα εἶναι φουρτούνα μένει ἄγρυπνος ὅλην τὴν νύχτα, καὶ ἄμα δῆ φῶς στὸ πέλαγος, χτυπᾶ τὰ σίδερα δυνατά, ἀνάβει φωτιὰ γιὰ νὰ δώσῃ στοὺς καπετάνιους νὰ καταλάβουν πὼς ή ξέρα εἶναι ἐκεῖ κοντά. Δὲ θέλει νὰ πάθη κι ἄλλος καπετάνιος δ, τι ἔπαθε αὐτός. Ζῆ μὲ χορτάρια καὶ μὲ κοχύλια, ποὺ μαζεύει ἀπὸ τὸ βουνὸ καὶ ἀπὸ τὴν ἀκρογιαλὶα καὶ δὲ θέλει νὰ ιδῇ ἀνθρωπο ποτέ.

— Αὐτές ἀπόψε χτυποῦσε κι ἀναψε τὴ φωτιά, πού
ζίδατε. Αὐτὸς εἶναι δὲ Καλόγερος τοῦ Κάβου.

Τὰ μάτια τοῦ λοστρόμου ήταν δακρυσμένα. Μὰ
καὶ τὰ δικά μας δὲν πήγαιναν πίσω. Ἡταν πιὰ ἀργά.
Ξαπλώσαμε στὶς κοκιέτες μας καὶ δλη τὴ νύχτα ἔβλεπα
τὸ ἄμοιρο καπέτανόπουλο στὸν ὄπνο μου.

34. ΑΓΝΩΣΤΟΙ ΘΕΟΙ

Οἱ θεοὶ τὴν είχαν στολίσει τὴν παινεμένη χώρα μὲ
κάθε δμορφιὰ καὶ χάρη.

Τῆς είχαν χαρίσει τὸν πιὸ γελαστὸ ούρανὸ τοῦ
κόσμου.

Τῆς είχαν δώσει προῖκα τὸ πιὸ διάφανο φῶς τοῦ
κόσμου.

Στὶς θάλασσές της καὶ στὸν ἀκρογιάλια της γαλαζό-
φεγγαν τὰ γλυκὰ χαμόγελα τῶν Ἑλληνικῶν θεῶν.

Προνομιούχοι οἱ κάτοικοί της ἀνάπνεαν στὸν ἀνά-
λαφρον ἀέρα τὴν χαρὰ τῆς πιὸ δμοφῆς ζωῆς.

Τὸ γαλάξιο φῶς, ἡ ξάστερη φεγγοβιόλη τὸ ούρανοῦ
καὶ τῆς θάλασσας, ὁ μοσκοβιόλημένος ἀέρας πλημμυ-
ροῦσαν παντοῦ τὴν ἀτμόσφαιρα. Καταστάλαξαν στὶς
καρδιὲς τῶν ἀνθρώπων σὰν εύτυχία ἀλάλητη.

‘Ο χρυσὸς ἥλιος ἐστόλιζε τὰ ώραῖα κεφάλια τους.
Καλότυχοι! Αθηναῖοι! Έστεφάνωναν τὰ σγουρὰ μαλ-
λιά τους μὲ στεφάνια ἀπὸ κισσοὺς κι ἀγράμπελες. Ἐλά-
τρεναν τοὺς καλοὺς θεούς, γιατὶ ἦταν εὔθυμοι καὶ
χαρούμενοι, δπως κι αὐτοί.

“Επαιξαν τὴ φλογέρα στὸ βουνό. “Άκουαν στὸν κάμπο μὲ τὸ λιοπύρι τὰ τζιζίκια. Τὴ νύχτα μὲ τὸ φεγγάρι άκουαν τὰ τριζόνια, ποὺ τραγουδοῦσαν. Μονότονα τραγουδοῦσαν καὶ άσώπαστα.

Περνοῦσαν τὶς σεληνόφεγγες νύχτες στὰ πράσινα λειβάδια. “Επινε ἡ ώραία ἡ ψυχή τους τὸ γλυκὸ φεγγόδφως δνειροστάλαχτο.

Έλατρευαν τοὺς θεούς, γιατὶ χαιρόνταν τὴ ζωή. Αἰσθάνονταν κι ἔζησαν δπως κι αὐτοί. Παράστεκαν στὶς χαρές τους καὶ στὶς λύπες τους.

Καβάλα στὰ σύννεφα κατέβαιναν ἀπὸ τὸν “Ολυμπὸ στοὺς κάμπους.

Πολεμοῦσαν μαζὶ τους σὰ σύμμαχοι ἐνάντια στοὺς βαρβάρους, ποὺ κάθε τόσο ζητοῦσαν νὰ καταπατήσουν τοὺς “Ελληνικοὺς τόπους.

“Εξαφνα στὴ χώρα τὴ φωτόχαρη, μὲ τοὺς πολλοὺς θεούς, μὲ τοὺς πολλοὺς ναούς, τὰ πολλὰ ἀγάλματα καὶ τοὺς πολλοὺς φιλόσοφους, ἔφτασε ἔνα πρωῖ ἔνας ξένος προφήτης ἀπὸ τόπο ἀλαργινό.

Φοροῦσε μακρὺ παράξενο φόρεμα ἀνατολίτικο. Κρατοῦσε ράβδα τσοπάνικη. Τ’ ὄνομά του κι αὐτὸ ἦταν παράξενο. Τὸν ἔλεγαν Παῦλο. Μιλοῦσε τὰ Ἑλληνικὰ σὰ βάρβαρος.

Τὰ φερσίματά του, οἱ ἀσυνήθιστοι τρόποι του, ἡ ἀλλοκοτή φορεσιά του ἔκαναν πολὺ βαθειὰ ἐντύπωση.

“Ἐλεγε πῶς ἦταν προφήτης καὶ ἀπόστολος.

Μιὰ ἡμέρα μᾶλησε στοὺς Ἀθηναίους στὴν Ἀγορά. Μιὰν ἄλλη ἡμέρα τοὺς μᾶλησε πάλι στὴν Ποικίλη Στοά.

Τοὺς μὲν οὐκέτι τὸν δυὸν φορὲς γιὰ μὲν νέαν θρησκείαν
καὶ γιὰ ἔνα μόνον Θεό.

Τοῖς εἰπεις γιὰ τὸν Ἰησοῦν καὶ γιὰ τὴν Ἀνάστασή τού.
Οἱ φιλόσοφοι, ποὺ εἶχαν πάει καὶ τὸν ἄκουαν περί-
εργον, συγνοχοίταζαν ὁ ἐνας τὸν ἄλλον. "Ἐπαιτεις φωτιό-
ντων ἀναμεταξύ τοὺς μ' ἀπορία,

— Ἰησοῦς!.. Ἀνάσταση!.. Νέος θεός;.. Νέα θεά;..

Τὴν ὀνάσταση τοῦ Χριστοῦ, ποὺ τοὺς ἔλεγε ὁ
Ἀπόστολος Παῦλος, τὴν πῆραν γιὰ κάποια καινούργια
θεά, ποὺ αὐτοὶ δὲν τὴν ἤξεραν....

"Ἐτσι οἱ λόγοι τοῦ Παύλου δὲν ἔκαμεν οὔτε κρύο
οὔτε ζέστη στοὺς ἑλεύθερους Ἀθηναίους.

Τὸν ἄκουσαν στὴν ἀρχὴ μὲ περιέργεια. "Ἐπειτα
μ' ἀδιαφορία. Σιδὸς τέλος μὲ κούραση.

Γιὰ τελευταία φορὰ τοὺς μὲν οὐκέτι στὸν Ἀρειο Ήάγο,
στὸ βράχο. Περικυκλωμένος ἀπὸ δλους τοὺς σοφοὺς
καὶ τοὺς περιέργους Ἀθηναίους, ἔτοι τοὺς μὲν οὐκέτι
Ἀπόστολος Παῦλος:

— Ἀθηναῖοι, καλοί μου ἀνθρώποι! Πρῶτα πρῶτα
χαίρω ἀληθινὰ καὶ σᾶς καμαρώνω μ' ὅλη τὴν ιαρ-
διά μου, ποὺ εἶστε θεοσεβούμενοι. Διαβατικὸς ἀπὸ
τὴν ὅμορφη τὴ χώρα σας πέρασα. Εἶδα τὰ ιερὰ καὶ
τοὺς ὁραίους ναούς σας. Θωρώντας τὰ ιερά σας βρῆκα
κι ἔνα βωμὸ μὲ τὴν ἐπιγραφὴν

ΣΤΟΝ ΑΓΝΩΣΤΟ ΘΕΟ.

Αὐτὸν λοιπὸν τὸ Θεό, ποὺ σεῖς δὲν τὸν ξέρετε
ὡς τώρα, καλοί μου ἀνθρώποι, αὐτὸν ἵσα ἵσα ἔρχομαι
ἐγὼ καὶ σᾶς τὸν φανερώσω. Αὐτὸς εἶναι ὁ Ἐνας, ὁ
Μεγάλος Θεός. Αὐτὸς εἶναι ὁ Θεός ποὺ ἐπλασε τὸν
κόσμο κι δλα τ' ἀγαθά του. Αὐτὸς εἶναι ὁ θεός, δ

Κύριος τὸν οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ποὺ δὲν κατοικεῖ σὲ ναοὺς ἀπ' ἀνθρώπινα χέρια χτισμένους. . . .

Μά δὲν είχε σημάνει ἀκόμη τὸ τέλος τῶν ἀρχαίων Θεῶν.

Παντοῦ σ' ὅλην τὴν Ἀθήνα, στὴν Ἀκρόπολη ἀπάνω καὶ κάτω στὸ Ἀστυ καὶ στοὺς Δήμους περίγυρα, ἔλαμπαν στὸ χρυσὸ τὸ φῶς τοῦ Ἀττικοῦ ἥλιου λευκομάρμαροι οἱ ὡραῖοι ναοί. Μέσα τους ἡ εὐλάβεια καὶ ἡ δόξα θύμιαζαν καὶ στεφάνων τὰ μαρμάρινα, τὰ ἐλεφαντένια, τὰ ὄλορχυσα ἀγάλματα τῶν ἀρχαίων Θεῶν.

"Ωριμοί δὲν ἦταν οἱ Ἀθηναῖοι ἀκόμαι τότε γιὰ νὰ δεχτοῦν τὴν θρησκεία τοῦ Χριστοῦ.

Αὐτοὶ πίστευαν δτὶ οἱ Θεοί οἱ δικοί τους ἐπρεπε νὰ είναι δλοῦ τοῦ κόσμου θεοί. Οὗτε μποροῦσαν ἀπὸ τὴν μιὰ οἰκιγμὴ στὴν ἄλλη νὰ τοὺς ἀπαρνηθοῦν καὶ νὰ δεχτοῦν τὸν Ἀγνωστό Θεό, ποὺ ήρθε νὰ τοὺς φανερώσῃ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος.

"Ετοι πάρα πολὺ λίγοι Ἀθηναῖοι φωτίστηκαν ἀπὸ τὸ κήρυγμά του καὶ ἀγκαλιασσεν ἀμέσως τὴν θρησκεία τοῦ Χριστοῦ. Πρῶτοι καὶ μόνοι πῆγαν τὸ βράδυ στὸ σπίτι τοῦ Παύλου, νεοφόρτιστοι ἀπὸ δλους τοὺς Ἀθηναίους, στὴν θρησκεία τοῦ Χριστοῦ, ὁ Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης καὶ μιὰ γυναικούλα ἡ Δάμαρη.

"Ο Ἀπόστολος Παῦλος εἶδε δτὶ δὲ μποροῦσε τότε μὲ τόσο λίγους ὀπαδοὺς νὰ θεμελιώσῃ στὴν Ἀθήνα ἀκκλησία τοῦ Χριστοῦ.

"Ἐφυγε γιὰ τὴν Κόρινθο ἀποκαρδιωμένος ἀπὸ τοὺς εἰδωλολάτρες τοὺς Ἀθηναίους, ποὺ ὑπτερα ἀπὸ πέντε

αιῶνες, μαρτυρήσαν τοὺς ἀρχαίους θεούς κι ἀκολούθησαν τὴν μαραία θρησκεία τοῦ Χριστοῦ.

35. Ἡ Μάνα.

«Μάνα» κράζει τὸ παιδάκι,
 «μάνα» δὲ γιδός καὶ «μάνα» δὲ γέρος,
 «μάνα» ἀκοῦς σὲ κάθε μέρος·
 ἄ, τὶ δυομα υλυκό!

Τὴν χερά σου καὶ τὴν λύπη
 μὲ τὴν μάρα τὴν μοιράζεις,
 ποθητὰ τὴν ἀγκαλιάζεις,
 δὲν τῆς κρύβεις μυστικό.

Μές στὸν κόσμο ἄλλο πλάσμα
 δὲ θὰ βρῆς νὰ σὲ μαντεύῃ,
 σὰν τὴν μάνα, ποὺ λατρεύει,
 σὰν τὴν μάνα, ποὺ πονεῖ.

Όπου τρέχεις, πάντα ή μάνα
 μὲ τὸ νοῦ σὲ συντροφεύει.
 Σὲ προσμένει, σὲ γυρεύει
 μ' ἀνυπόδονη καρδιά.

Δύστυχος δποιος τὴν χάση
 δὲ καημός εἶναι μεγάλος·
 σὰν τὴν μάνα δὲν εἶναι ἄλλος
 μές στὸν κόσμο θησαυρός.

Κι δποιος μάνα πιὰ δὲν ἔχει,
 «μάνα», κράζει στὸ δνειρό του.
 πάντα ή μάνα στὸν καημό του
 εἶναι δὲ μόνος στεναγμός.